

Consequently, the teacher must constantly improve the learning process, which allows children to effectively and efficiently assimilate the educational material. In general, for the effective organization of the educational process of learning foreign languages, it is advisable to use various techniques and technologies. The use of the “Role-playing” method, in order to form a communicative competence, gradually develops, and improves such important skills as listening and speaking.

And also, through the use of the “Role-play” method, educational goals and the analysis of various life situations, it is possible to educate an intellectually and spiritually developed, clever person.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білякова І. Ігрові технології - як засіб активізації вивчення англійської мови учнями основної школи. Англійська мова та література. 2008. № 24. С. 14–16.
2. Камінська Н. В. Ігрові моменти на уроках англійської мови. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 80 с.
3. Федак З. В. Місце та роль рольової гри на уроках іноземної мови. Молодь і ринок. 2011. №7. С. 152.
4. Chesler M., Fox R. Role-playing Methods in the Classroom. Science Research Associates, 1966. 86 p.
5. Gower R., Phillips D., Walters, S. Teaching practice handbook. Oxford: Macmillan. 2005. URL: https://archive.org/stream/267688487RogerGowerSteveWaltersDianePhillipsTeachBookFiOrg1Pdf/267688487-Roger-Gower-Steve-Walters-Diane-Phillips-Teach-BookFi-org-1-pdf_djvu.txt
6. Harmer J. The practice of English language teaching. Harlow: Longman. 2007. P. 122-125.

Головата Уляна

Науковий керівни – доц. Дацків Ольга

ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 3 КЛАСУ

Формування англомовної лексичної компетентності учнів початкової школи є надзвичайно важливим завданням для вчителів, адже знання лексики, а також граматики є основою для подальшого розвитку іншомовної комунікативної компетентності та оволодіння іноземною мовою у процесі мовленнєвої діяльності (в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі), а тому питання вибору засобів для ефективного формування лексичних навичок учнів початкової школи є актуальним у наш час [3, с. 17]. Перспективним шляхом навчання та виховання сучасних школярів є застосування активних форм та методів навчання, серед яких дидактичні ігри займають провідне місце. Саме тому нашим завданням є дослідження ефективності використання таких ігор для формування англомовної лексичної компетентності учнів 3 класу.

Вирішенням проблеми використання дидактичних ігор на уроках англійської мови в початковій школі займалися О. О. Коломінова, С. В. Роман, В. М. Філатов, Н. А. Варчак, Н. В. Камінська, О. О. Паршикова, С. І. Шевченко, Т. М. Шкваріна та ін. Проте, як свідчать проаналізовані нами дослідження вчених і досвід, отриманий під час педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти, проблема ефективного використання дидактичних ігор саме для формування англомовної лексичної компетентності учнів 3 класу потребує подальшого дослідження. Перелічені вище аспекти обумовлюють актуальність обраної теми.

Метою статті є обґрунтування доцільності формування англомовної лексичної компетентності із використанням дидактичних ігор. Визначена мета передбачає вирішення таких завдань: 1) визначити поняття лексичної компетентності у сучасній методиці навчання іноземних мов та охарактеризувати складові зазначеної компетентності; 2) охарактеризувати зміст етапів формування іншомовної лексичної компетентності; 3) навести приклади дидактичних ігор, які використовуються на різних етапах формування іншомовних лексичних навичок учнів у 3 класі.

Перш за все варто визначити поняття лексичної компетентності у сучасній методиці. Лексичну компетентність дослідники трактують як здатність особи правильно формулювати свої висловлювання та розуміти мовлення інших, що базується на тісній взаємодії певних знань, навичок, а також на лексичній усвідомленості [1, с. 215].

Розглянемо детальніше структуру іншомовної лексичної компетентності. Лексичні знання – це відображення у свідомості учня результату знання лексичної системи іноземної мови у вигляді поняття цієї системи та правил її використання [3, с. 17].

Лексичні навички є основою усіх видів мовленнєвої діяльності, а тому важливим завданням учителя початкової школи є формування лексичних навичок аудіювання, говоріння, читання, і письма, які можуть бути рецептивними (розуміння та сприймання лексики під час читання та аудіювання) та репродуктивними (вживання лексичних одиниць на письмі та під час говоріння) [3, с. 16]. Ці навички слід формувати відповідно до інтересів та вікових особливостей учнів.

Останнім компонентом лексичної компетентності є лексична усвідомленість, що є частиною загальної мовної усвідомленості. Її варто розуміти як здатність учнів роздумувати над особливостями формування їхньої лексичної компетентності, свідомо розуміти, розпізнавати та використовувати лексику, аналізувати рівень лексичних знань та робити певні висновки, розуміти свій тип “мовця” і “учня” відносно оволодіння лексичною компетентністю [1, с. 217].

Основною формою активної діяльності молодших школярів є гра, а тому її потрібно використовувати як засіб для ефективного формування англійської лексичної компетентності. Використання дидактичних ігор на уроках англійської мови має безліч переваг. Педагог В. Р. Лі стверджує, що дидактичні ігри є дуже важливими з точки зору мотивації учнів, вони заохочують учнів до успішної взаємодії та спілкування, а також створюють приємну атмосферу, яка зменшує тривожність та дозволяє учням невимушено вивчати іноземну мову, відчуваючи себе більш впевненими, адже вони не будуть покараними або критикованими під час гри.

Г.П. Мак-Каллум наголошує, що ігри автоматично стимулюють інтерес учнів, а тому правильно проведена гра може бути однією з найкращих мотиваційних технік. З цієї причини, вона є не лише цікавим та веселим видом діяльності молодших школярів, але й ефективним засобом формування мовних навичок.

Перевагою дидактичних ігор є одночасна робота усіх учнів. У процесі оволодіння певними мовними навичками та мовленнєвими вміннями вони навчаються також взаємодіяти, програвати, нести відповідальність, працювати в колективі, а вчитель в свою чергу мотивує учнів до навчальної діяльності та допомагає їм виявити їхні позитивні особисті якості та розкрити їхній особистісний потенціал [7, с.128].

Гра є необхідним засобом навчання англійської мови, тому що, використовуючи ігри, вчитель створює різноманітні контексти, у яких певні слова можуть вживатися, що дає можливість учням не просто завчити лексику, а, під час практики у вживанні нових лексичних одиниць, зрозуміти, коли саме потрібно їх використовувати.

Використовуючи ігри на уроці англійської мови, вчителю слід враховувати такі вимоги:

- ігри повинні відповідати навчальній програмі, віку та рівню знань учнів;
- варто починати з простих ігрових ситуацій, а тоді поступово урізноманітнювати та ускладнювати їх у процесі отримання нових знань і формування навичок;
- ігри повинні мати навчальну мету, адже вони використовуються для навчання, а не лише для розваги;
- ігри мають бути спрямовані на формування необхідних навичок;
- ігри повинні бути технічно простими у використанні в класі;
- їх потрібно проводити систематично та цілеспрямовано;
- ігри повинні цікавити та мотивувати учнів;
- доцільно використовувати короткі ігри, інакше учні можуть втратити інтерес [7, с. 128].

Спираючись на дослідження О. О. Паршикової, Н. А. Степанишеної, С. В. Смоліної та ін., ми розробили нові та адаптували уже розроблені дидактичні ігри, які, на наше переконання, можна використовувати на різних етапах формування іншомовної лексичної компетентності учнів 3 класу. Охарактеризуємо зміст цих етапів та проілюструємо кожний етап прикладами дидактичних ігор, які ми вважаємо доцільними для використання на уроках англійської мови.

Першим етапом є ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями. Завданнями вчителя на даному етапі є введення нової лексики у контексті, розкриття значення невідомих

слів, а також допомога учням у первинному засвоєнні нового матеріалу [6, с.18-19]. Ознайомлюючи учнів з новими словами, варто використовувати засоби наочності для швидшого та продуктивнішого засвоєння. Увівши нові лексичні одиниці, на цьому етапі можна повести такі дидактичні ігри з метою первинного засвоєння нового матеріалу:

– «Що зайве?». Таку гру можна використовувати під час вивчення теми Food (Їжа). Вчитель готує картки із зображеннями їжі. Показуючи учням картку, вчитель вимовляє слова, а учні його повторюють. Серед названих слів одне є зайвим, завдання учнів назвати зайве слово.

– «Правда чи неправда». Цю гру можна використовувати, вивчаючи тему Jobs (Професії). Вчитель готує картки із зображеннями різних професій. Показуючи картку вчитель говорить: “This is a doctor”. Якщо на картці і справді зображений лікар, то учні повинні плеснути в долоні один раз, а якщо там зображений хтось інший – два рази, а потім назвати правильне слово.

На наступному етапі відбувається автоматизація дій з новими лексичними одиницями. Метою цього етапу є організація практики учнів для засвоєння нових лексичних одиниць. Ми вважаємо, що саме на цьому етапі використання дидактичних ігор є найбільш ефективним, адже ігри можна проводити систематично, вони заохочують та мотивують учнів, створюють сприятливу атмосферу для закріплення нової лексики [6, с. 18-19]. Наведемо приклади дидактичних ігор, які можна використовувати на цьому етапі:

– «Аукціон». Ця гра буде корисною під час вивчення теми «My House» підтеми «Furniture» (Мій дім. Меблі.) Вчитель готує картки із зображеннями різних меблів, які вже відомі учням та ставить їх малюнками догори. Школярі стають навколо парти. Вчитель вимовляє звук чи звукосполучення, а завдання учнів якомога швидше знайти на парті зображення предмета, назва якого починається з цього звука. Учень, який зробить це найшвидше, забирає картку собі. Потім вчитель вимовляє інший звук, і гра продовжується. Переможе той, хто зможе «купити» найбільшу кількість меблів [4, с. 12].

– «Що далі?». Таку гру можна використовувати на уроці англійської мови під час вивчення теми «Days and Months» (Дні тижня. Місяці.) Вчитель починає називати, наприклад, дні тижня, а потім раптово зупиняється. Завдання учнів по черзі назвати слово, яке має бути наступним. Коли учень називає потрібне слово і продовжує ланцюжок, він отримує бал [4, с. 23].

Третім етапом є комунікативна практика, тобто вживання нових лексичних одиниць у різних видах мовленнєвої діяльності [6, с. 18-19]. На цьому етапі учням слід запропонувати такі дидактичні ігри:

– «Чия сім'я?». Ця грає використовується під час вивчення теми «My Family» (Моя сім'я). Вчитель починає розповідати про сім'ю одного з учнів (лише декілька речень): “You have a big family. Your mum’s name is Olha Petrivna. She is a doctor...”. Коли учень, про сім'ю якого розповідають, розуміє, що це опис його сім'ї, він повинен встати і продовжити розповідь. За кожне речення учень отримує бал. Потім учень продовжує розповідати про іншу сім'ю і гра триває [4, с. 44].

– “Хто це?”. Вивчаючи тему «Appearance» (Зовнішність) можна використати саме цю гру. Вчитель готує маленькі аркуші паперу з іменами усіх учнів та кладе їх в одну коробку. Учні беруть з коробки по одному аркуші. Вони мають 5 хвилин, щоб підготувати невеликий опис зовнішності тієї людини, ім'я якої вони витягнули. Потім кожен з них описує однокласника, не називаючи його ім'я, а інші учні мають відгадати, про кого йде мова [4, с. 44].

Отже, варто зазначити, що гра є важливою частиною життєдіяльності молодшого школяра та могутнім чинником психологічної адаптації учнів. Проведення уроків з використанням ігор активізує та мотивує учнів, полегшує сприйняття матеріалу, сприяє досягненню високої результативності та виховує любов до англійської мови. Перспективу дослідження вбачаємо в укладанні тематичної добірки дидактичних ігор для використання на уроках англійської мови у 3-4 класах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. лінгв. ун-тів. і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 560 с.

2. Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект). Донецьк: видавництво "Вебер" (Донецька філія), 2009. 296 с.
3. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. Іноземні мови. 2010. №4. С. 16-23.
4. Степанишена Н. А. Дидактичні ігри як засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках англійської мови: наук. метод. посібник. Кам'янець-Подільський: Науково-методичний центр ЗОШ № 7, 2016. 52 с.
5. Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект). Донецьк: видавництво "Вебер" (Донецька філія), 2009. 296 с.
6. Професійно-методична підготовка майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі: навч. метод. посібник. Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2008. 165 с.
7. Gozcu E., Caganaga C. K. The importance of using games in EFL classrooms. Cypriot Journal of Educational Science. 2016. Вип. 11. № 3. С.126-135.

Тадеуш Ірина

Науковий керівник – доц. Притолок Світлана

ОСОБЛИВОСТІ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Одним з найактуальніших завдань сучасного мовознавства є дослідження особливостей формування, структури та функціонування офіційно-ділового стилю німецької мови як у внутрішній (законодавчій та адміністративно-канцелярській), так і в зовнішній (дипломатичній) сферах діяльності держави. З одного боку, це викликано потребами суспільства, зростаючою роллю документів в соціальній комунікації, а з іншого, дає можливість вирішити ряд теоретичних проблем пов'язаних з «документознавчою лінгвістикою» [8, с. 25].

Метою нашого дослідження є визначення особливостей офіційно-ділового стилю німецької мови, адже ділове мовлення завжди відіграло важливу роль не лише в комунікативній практиці суспільства та держави, але й в житті кожної людини. Розширення і поглиблення ділових відносин як всередині країни, так і на міжнародному рівні сприяли впровадженню нових форм ділової комунікації та актуалізації питань щодо ефективної мовленнєвої поведінки в діловій сфері.

Офіційно-діловий стиль – це мова ділових паперів: розпоряджень, постанов, програм, заяв, автобіографій, резолюцій, протоколів, актів, наказів, розсилок; а також це мова публічних виступів: промов, лекцій, бесід, доповідей, прес-конференцій, інтерв'ю, ділових переговорів, зустрічей, консультацій, нарад, зборів тощо [3, с. 80].

Оскільки значну частину офіційно-ділової комунікації складають письмові документи, важливого значення набуває вивчення ділових паперів німецькою мовою з точки зору функціонально-стилістичного та комунікативно-прагматичного дискурсів.

Більшість вчених визначають офіційно-діловий стиль як один з найпотужніших чинників впливу на літературну мову. Сьогодні існує велика кількість наукових праць, присвячених дослідженню функціонально-стилістичних особливостей офіційно-ділового стилю німецької мови. Вивченням та аналізом особливостей офіційно-ділового стилю в сучасній німецькій мові займалися Е.Г. Ризель, Е. Й. Шендельс, М. П. Брандес, В.М. Андрюшенко, Г.Д. Архіпкіна, А.Ф. Архипов, О.І. Оскальська, Л. Хоффман, Г. Михель, Е.В. Комлева, О.С. Ахманова, Д.Е. Розенталь, Н. В. Федотова, Т. П. Плещенко, О. Ю. Кустова, Р.Г. Четет, С.І. Виноградов, С. І. Дубяник, В.І. Проворотов та інші.

Згідно із концепцією функціональних стилів І.Р. Гальперіна, функціональний стиль офіційних документів неоднорідний і складається з чотирьох варіантів, які мають різну характеристику. «Специфічні риси варіантів всередині одного стилю можуть бути настільки індивідуальними, що в деяких випадках вони здатні виділятися в самостійні підстили мови» [1, с. 26]. Саме тому він виділяє наступні підстили як основні складові функціонального стилю офіційних документів:

– стиль дипломатичних документів;